

Centraal Bureau voor de Statistiek

Persbericht

PB03-040
5 maart 2003
9.30 uur

De gepubliceerde cijfers van de institutionele beleggers bevatten fouten. Dientengevolge is dit persbericht niet correct.

[De cijfers voor 2000-2002 zijn inmiddels bijgesteld.](#)

Waarde beleggingen verzekeraars en pensioenfondsen 6 procent gedaald in 2002

De totale beleggingen van de verzekeraars en pensioenfondsen zijn in 2002 met bijna 6 procent afgenomen. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn koersverliezen van 82 miljard euro op de aandelenportefeuilles. Dit blijkt uit cijfers van het CBS. Binnen de totale beleggingen namen de buitenlandse obligaties (16 procent) en de woninghypotheken (19 procent) toe. In het vierde kwartaal van 2002 is voorlopig een einde gekomen aan de waardedaling van de beleggingen.

2002 slecht jaar voor beleggingsportefeuilles

In 2002 is de teruggang van de totale beleggingen van verzekeraars en pensioenfondsen bijna 6 procent. Bij de pensioenfondsen zijn de beleggingen afgenomen met 5 procent. Bij de verzekeraars kwam de daling uit op ruim 6 procent.

Van 1997 tot en met 2000 werden nog positieve groeicijfers behaald. In 2001 daalde de totale beleggingsportefeuille met 1 procent. In dat jaar daalden de beleggingen van pensioenfondsen met ruim 2 procent. De verzekeraars zagen hun beleggingsportefeuille in 2001 nog met 1 procent toenemen.

Koersverliezen op aandelen belangrijkste gebeurtenis in 2002

Het jaar 2002 stond in het teken van dalende koersen op de effectenbeurzen. Verzekeraars en pensioenfondsen kregen hiervan als grote beleggers hun deel. Op hun aandelen heeft het CBS een koersverlies van 82 miljard euro (-24 procent) gemeten. Dit is twee maal zo veel als in 2001. De pensioenfondsen leden een koersverlies van ruim 61 miljard euro (-26 procent). De verzekeraars moesten bijna 20 procent afboeken op hun aandelen (ruim 20 miljard euro). De MSCI-wereldindex voor aandelen liet over 2002 een afname zien van bijna 33 procent; de CBS koersindex voor aandelen daalde bijna 35 procent.

Per saldo is er voor 25 miljard euro aandelen aangekocht in 2002: door de verzekeraars ruim 5 miljard euro en door de pensioenfondsen bijna 20 miljard euro.

www.cbs.nl

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de persdienst van het CBS.

Tel. (070) 337 58 16

Fax (070) 337 59 71

E-mail: persdienst@cbs.nl

Lichte toename obligatieportefeuille

Door koersstijgingen nam de obligatieportefeuille in 2002 toe met 3,5 miljard euro (1,5 procent). Dit voordeel komt geheel toe aan de pensioenfondsen. De verzekeraars speelden quitte.

In 2002 is voor 2 miljard euro obligaties aangekocht. Het beeld bij verzekeraars is hier anders dan bij pensioenfondsen. De verzekeraars verkochten 6 miljard euro uit hun portefeuille. De pensioenfondsen kochten voor 8 miljard euro bij. De waarde van de obligatieportefeuille van de verzekeraars is uiteindelijk gedaald met 7 procent; de pensioenfondsen lieten een stijging zien van bijna 12 procent.

Onroerend goed portefeuille met 5 procent afgenomen

De waardestijging van het onroerend goed van de verzekeraars en pensioenfondsen bedroeg in het afgelopen jaar 1,5 miljard euro (ruim 4 procent). De verzekeraars noteerden een waardestijging van 0,8 miljard euro. Gecombineerd met lichte verkopen is hun portefeuille met 2 procent gestegen. De pensioenfondsen hebben een waardestijging van 0,7 miljard euro gerealiseerd. Door voor 3 miljard euro te verkopen daalde de onroerend goed portefeuille uiteindelijk met bijna 9 procent.

Buitenlandse obligaties fors hoger

Het buitenlands belang van verzekeraars en pensioenfondsen is in 2002 met 2 procentpunten gestegen tot 55 procent van de totale beleggingen. Het buitenlands belang bestaat nagenoeg geheel uit aandelen en obligaties. De buitenlandse obligaties vormen, naast de woninghypotheken, de enige post in de totale beleggingen die toenamen (16 procent). De toename van de buitenlandse obligaties is bij de pensioenfondsen hoger (18 procent) dan bij de verzekeraars (10 procent). De binnenlandse obligaties namen met 17 procent af.

Het belang in buitenlandse aandelen van de verzekeraars en pensioenfondsen daalde met 18 procent, iets meer dan de daling van de binnenlandse aandelen (17 procent).

Stabilisatie in vierde kwartaal

In het vierde kwartaal van 2002 is aan de grote daling van waarde van de beleggingen in het tweede (-5 procent) en derde kwartaal (-4 procent) voorlopig een einde gekomen. De toename in het vierde kwartaal bedraagt bijna 1 procent. Deze toename vond geheel plaats bij de pensioenfondsen. In het eerste kwartaal was bij verzekeraars en pensioenfondsen ook sprake van een toename (+3 procent).

Technische toelichting

Vanaf het eerste kwartaal van 2002 is de statistiek uitgebreid, teneinde aan nieuwe internationale verplichtingen te kunnen voldoen. In tabel 4 zijn ter vergelijking voor ultimo 2001-IV cijfers zowel volgens de oude als volgens de nieuwe opzet opgenomen. In de nieuwe opzet worden volledige balansen geënquêteerd, terwijl in de oude opzet alleen naar de beleggingen werd gevraagd. Met de nieuwe cijfers is het mogelijk een completer en consistent beeld te schetsen.

De kolom Overige mutaties in tabel 3 bevat aansluitingsverschillen, correcties en mutaties ten gevolge van methodewijzigingen.

Tabel 1. Portefeuilleverdeling verzekeraars en pensioenfondsen (stand per ultimo 4^e kwartaal)

	Pensioenfondsen		Verzekeraars		Totaal	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
<i>mld euro</i>						
Totaal beleggingen	446	424	285	267	730	690
<i>Waaronder</i>						
Onroerende goederen	23	21	15	16	38	36
Aandelen en deelnemingen binnenland	39	30	67	57	105	87
Aandelen en deelnemingen buitenland	186	152	34	28	220	180
Obligaties binnenland	39	36	41	31	81	67
Obligaties buitenland	116	137	42	46	158	183
Woninghypotheken	10	11	33	40	43	51
Onderhandse leningen	27	19	48	40	75	60

Bron: CBS

Tabel 2. Sectoren waarin verzekeraars en pensioenfondsen beleggen (stand per ultimo 4^e kwartaal)

	Pensioenfondsen		Verzekeraars		Totaal	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
<i>%</i>						
Overheid	8	6	12	7	9	7
Financiële instellingen	17	18	32	36	23	24
Bedrijven	5	3	14	14	9	8
Huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk	2	2	13	14	7	7
Buitenland EMU	68	31	28	15	53	25
Buitenland niet-EMU		39		14		30
Balanstotaal	100	100	100	100	100	100

Bron: CBS

Tabel 3. Verloop van enkele beleggingen in 2002

	Beginstand	Aan-/verkoop	Herwaarderings	Overige mutaties	Eindstand
<i>mld euro</i>					
Aandelen	325,4	24,9	-81,6	-2,0	266,7
Obligaties	238,5	2,3	3,5	6,1	250,3
Onroerend goed	38,2	-3,4	1,5	0,0	36,3

Bron: CBS**Tabel 4. Totale beleggingen van verzekeraars en pensioenfondsen (stand per ultimo kwartaal)**

Jaar - kwartaal	Pensioenfondsen	Verzekeraars	Totaal
<i>mld euro</i>			
2000 - I	461	265	727
2000 - II	457	267	725
2000 - III	460	274	733
2000 - IV	445	264	708
2001 - I	446	264	710
2001 - II	452	269	721
2001 - III	413	260	673
2001 - IV	435	266	701
Nieuwe opzet:			
2001- IV	446	285	730
2002 - I	457	294	750
2002 - II	440	274	714
2002 - III	418	267	685
2002 - IV	424	267	690

Bron: CBS